

אביה שהיתה רגילה לה, היא ערכה נסיגה כללית, היתה היחידה מכל שבט הדיינים שהתקרבה אל רחל.

אחרי מותו של דיין הגיע הדבר לי-אבסורדים, למרות שאיש כימעט לא שם לב אליהם באווירת הכאב והאבל. שעתים אחרי פטירתו של דיין הגיע עזר וייצמן לבית בצהלה. בבית היו כבר שלושת בניו של דיין. יעל לקחה את הפיקוד על סידורי-ההלוויה, קבעה מי ייכנס אל תוך הבית כדי לנחם את האבלים ומי יישאר בחוץ.

וייצמן סיפר שרות דיין, גיסתו, התקשרה אליו מושינגטון והודיעה לו שהיא מגיעה למחרת היום כדי להשתתף בהלוויה. לרות דיין, השהה כבר מזה כמה שנים בחוץ-לארץ, אין מקום-מגורים בישראל. את הבית בצהלה היא עזבה עם הגירור-שין, ואת הבית הקטן שהיא בנתה לה בהרצליה-פיתוח היא השכירה.

תגובתה של יעל היתה: „אני לא רוצה שהיא תגור אצלי!“ עזר ואשתו, ראומוה, אחותה של רות, נדהמו. הנושא לא הועלה שנית. בסופו של דבר התגוררה רות ב-ביתו של אודי דיין בנהלל.

גם בהלוויה היתה התנגדותה של יעל,

בשדה האב ובתו ערב מילחמת ששת-הימים. היא קצינה בדרגת סגן והוא שר-הביטחון. כבר מגיל צעיר נהג דיין לקחת את יעל לטיורים.

בכל הנוגע ליחסה לרחל ולרות, משונה בעוד שאודי ואסי הקפידו לעמוד ליד אמם, עמדה יעל במשך כל ההלוויה ליד רחל דיין ובנותיה. היא שוחחה בקושי עם רות, וכימעט התעלמה ממנה כליל. לשונות רעות טענו שיעל פשוט „התחנפה לרחל משום שידעה שזוואת משה דיין מותירה את הכל לרחל.“ אולם מי שמכיר את יעל יודע שהקירבה שלה אל רחל, גם אחרי מותו של דיין, היתה ביטוי לרצונה למלא אחרי מה שנראה לה כרצון אביה.

לירות ולא לבכות

לאיש לא היה ספק, עוד כשהיתה קטנה, שיעל מוכשרת. דיין היה גא בכשרונותיה. במשך שנים היה נוהג לספר שיעל ידעה כבר קרוא וכתוב בגיל חמש. וכי החלה בגיל זה את הלימודים בכיתה ב' משך כל שנות לימודיה היתה יעל דיין צעירה בשנתיים מיתר תלמידי כיתתה.

בשנים הראשונות היה זה דיין שלקח על עצמו את חינוכה של יעל. הוא התנהג כמו כל אבא לבת בגיל זה, ואף תיאר בלשון המחוספסת: „בשעות-הפנאי ה-ש תעשיתי עם יעל. היא באמת היתה חמודה יותר מכל הילדים.“ שנים רבות אחר-כך, ערב מילחמת ששת-הימים, סיפר דיין איך הבריך ליעל, שהיתה ביוון, לחזור מייד לארץ: „אני קשור מאוד ליעל, אוהב ומעריך אותה. הדרך הטובה ביותר להתנהג עימה הוא לשער מה היא רוצה. אין לי

ספק שהיא רוצה שאקרא לה בעוד מועד, כדי שתוכל להשתתף במילחמה.“

אבל כשיעל היתה קטנה, ניסה אביה להפוך אותה לדיינית אמיתית, כפי שהוא חש שדיין צריך להיות. את אודי ואסי הוא לימד שלא לפחד, ולירות ברובים. לגבי אסי הוא נכשל. אודי אינו יודע פחד מהו, ומסוגל לפגוע בחוטי-השערה בכל מטרה, ברובה ובאקדח. את יעל הוא החל לקחת לטיורים כבר מגיל צעיר. סיפר על כך דיין: „פעמים לקחתי לטיורים את בתי יעל, ילדה שחורה וצנומה שעדיין לא מלאו לה אחת-עשרה. עטופה מעל-רוח וכפיה ירדנית ישבה דחוקה בין חיילים וג'ריקני-הדלק שמילאו את הקומנדוקר, ובלעה בצמא את סיפור הסיירים ונוף המדבר. לעיתים חששתי שאני מכביד עליה יותר מדי, אך כשראיתי כיצד נעצרת נשימתה למרא"ה לקת-איילות חולפות ב-הרה, שמחתי.“

כשהיתה יעל קטנה, לימד אותה אביה שלא לבכות: „כשיעל בתי היה נופלת ובוכה, הייתי טוען: „לא די שקיבלת מכה וכואב לך, את עוד מוסיפה על זה ובוכה? יעל היתה מסבירה לי שהיא בוכה מפני שכואב לה, ואני טענתי שהבכי הוא עצמם בפני עצמו, והיא מייסדת בו את עצמה ללא צורך. ספק אם שיכנעתי אותה.“

כשהיתה יעל בת 13, החלה דרך-היטורים ביחסים בינה ובין אביה. את בתקופה שבה גרה המישפחה ברמת-גן מתארת אמה רות כך: „ליעל לא היה חדר משלה, ומכיוון שלא רצתה להתחלק עם הבנים, שכרנו לה חדר בדירה ש-למטה. היא נהנתה להיות אדון לעצמה, אולם התברר שהחופש היה רב מדי לנערה צעירה, נעלה, כך הסתבר לי, שאינני מכירה כלל. התחברותה של יעל עם גבר מבוגר היתה אחת המהלומות הראשונות ליסודות מישפחתי.“

עד שהיתה בת 13, נראתה יעל כילדה

הכלה

יעל ותתיאלוף דוב שיאון ביום כלולותיהם. יעל הכירה את דוב במלחמת ששת-הימים, אחרי שעברה משבר אישי קשה בעקבות פרידתה מהבימאי היווני מיקוס קוקוואניס, שאותו אהבה כפי שלא אהבה איש מעודה.

גברים מבוגרים

מאבא

אין ספק שחלק ניכר מ-„ההתבררות“ של יעל דיין בגיל כה צעיר, בעיקר כמה שנוגע לגברים, היה ביטוי למחאה, למרד ולהתמודדות עם אביה, מי שידוע מי הם הגברים שעמם היו ליעל הצעירה יחסים קרובים, משוכנע שבכל פעם ש-היתה יוצאת איתם, כוונתה היתה לשלח חץ באביה. היו בין גברים אלה מהמתנגר-דים החריפים ביותר למשה דיין, והיו ביניהם מידידיו הקרובים ביותר, חלקם בניגולו וחלקם אף מבוגרים ממנו. היו בהם אנשי-צבא ואישים מפורסמים, ממש כמו אביה. היא היתה נהנית להכריח את ידידיה המבוגרים לבוא לבקרה בבית בצהלה, להיפגש שם, כאילו באקראי, עם דיין, שעימו היו אותם האנשים. בשעות הבוקר של אותו יום, בפגישות-עבודה, משה דיין מעולם לא העיר לבתו על כך. הוא הותיר מלאכה זו לרות, ולעיתים ביקש גם מידידי-מישפחה לשוחח עם יעל, מבלי שהיא תדע שהוא היום. פעם הוא גם ביקש משרות-הביטחון-הכללי לעקוב אחריה, כדי לגלות פרטים על יחסיה עם אחד ממתנגדיו, הכל מבלי שיעל תדע. התעלמותו זו הוציאה אותה מכליה. יעל הפגועה עשתה שני דברים. היא התחילה לפתח שינאה לאמה ולכתוב ספ-רים, שבהם היה אביה, מבלי לציין את שמו, הדמות המרכזית.

על היחס של יעל אל אמה מספרת רות עצמה: „יעל היא בלי ספק בתו של אביה, ובזאת רצתה תמיד. ברומן הביוגרפי שלה, פנים חדשות במראה, שיצא לאור בהיותה בת 19, מתוארת מערכת-היחסים של המספרת עם אביה כחשובה ביותר. אמה מתוארת שם כדבר טפל וזנוח. אינני יודעת אם דמות זו היא פרי דמיון ספרותי, או אם כך ראתה אותי יעל או כך רצתה שתהיה אמה.“ אולם יעל רצתה לפגוע באביה בצורה ישירה ביותר, אולי בנקודה הרגישה ביותר שלו. יעל ידעה שרבים מאשימים את דיין בכך שהוא מנסה כל הזמן להור-כח לעצמו לאחרים שהוא „גבר“. היא למדה שפני אביה מתקשות בכל פעם ש-היא ניסתה לעורר שיחה על נושא זה. יעל ישבה וכתבה ספר גוסף, קנא בנפ-חידם, שגיבורו הוא אדם ההופך עצמו לבעל-מום נפשי, מפני שרצה להוכיח כל הזמן לעצמו שהוא גבר. למעשה תיארה את אביה כאיש מופרע קשה.

גבר באי יווני

ספריה של יעל הם נטולים כל ערך ספרותי. הראשון שבהם זכה בהצלחה מיסחרית משום שהיה אוטוביוגרפיה של בת האליל, וקוראי מדוריה-רכילות בארץ (המשך בעמוד 76)

רגילה לגמרי, פיקחת ומשעשעת מאוד, ולא עוררה כל דאגה. בלי ספק היתה כרוכה מאוד אחרי אביה זוהרה. כבר בגיל מוקדם הבחינה בכוח שרוחש אביה לכללי-התנהגות מסוימים. היא הכירה ב-עמדת-היכוח המוקנית לה בתוקף היותה בתו. תמיד היתה מפותחת מכפי גילה. בבית-הספר השתדלה לעלות על חברותיה, שתמיד היו מבוגרות ממנה. לא רק ב-

יעל יחד עם אמה, רות, כשבמרכז דוב שיאון. בסיפורה האוטוביוגרפי תיארה יעל את אס הגיבורה בצבעים חיוורים ובצורה פוגעת. כשרות באה לארץ, להלוויית בעלה לשעבר, סירבה יעל לארח את אמה בביתה.

עם רות

עם רחל בכנס היוסוד של תל"ם שנערך ברמת-אביב. למרות שבמחילה לחמה יעל ברוחן של אביה עם רחל, היא הבינה עד מהרה שהיא עלולה להפסיד את האב הנערץ אם תתמיד במילחמה זו. היא החלה להתקרב לרחל.